В ПОЛЬСЬКО-ШЛЯХОЦЬКІЙ І АВСТРІЙСЬКО-ЦІСАРСЬКІЙ НЕВОЛІ.

(З нагоди 150 річниці прилученя Галичини до Австрії 1772 р. і 20 річниці великого хліборобського страйку в Галичині 1902 року.)

(Докінчене.)

Великий хліборобський страйк в Галичині 1902 р.

Ішло се знов до 1902 р., селянська біда росла дуже скоро, а поратунку не було ні звідки. Бо деж там, поверх чотири і пів міліона моргів землі належало (як належить ще і нині) до малої горстки дідичів і магнатів. Всі ліси та пасовиска Східної Галичини в руках тих відвічних неробів дідичів. А бідний, обдурений, голодом заморений та нуждою прибитий народ мусів був працювати на панських ланах за 25 до 30, а діти, бідних заробітників селян, за 10 до 20 крейцарів від досвіта до пізної ночи. А коли підчас жнив робили за сніп то вже цілком даром, — пани женцям давали 12 і 15 сніп, так що чоловік не міг заробити більше як вісім десять снопів на день. Форналі же мусіли днями і ночами працювати цілий рік за вісім до дванайцять кірців "ординарії" з додатком 12 до 24 зол. р. і кілька фір дров, кілька вязок сломи і позволене пасти на голих панських толоках і стернях одної або дві штуки худоби. Були се гіркі несолодкі оплакувані зарібки.

Не за великими зарібками і не за маєтками втікав і втікає галицький народ в чужі краї а тільки за житєм, за кусником хліба!

Серед такого нещасного положеня, в часах голодові смерти бідних чорноробів тут і там прокрадаєть ся зразу в укр. радикальних часописях а опісля і соціялістичних слово страйк; по галицьких селах розносять ся чутки про страйк міських робітників — тоді мов всі дзвони задзвонили по цілому краю, мов блискавка запалила всі села — в бідних селян чорноробів нараз зродилась думка — страйкуймо!

Страйк вибух 1902 р. Сто тисяч сільських робітників в 500 громадах і 24 повітах виступили до боротьби з дідичами, жадаючи за свою працю ліпшої платні. Страйк вибух несподівано з перевисшеної селянської чаши терпінь і мук, вибух не зорґанізований і несподівано захопив тих, що ще ніколи не чули слова страйк і тих, що сей страйк були готові задушити ще в зародку. Мов одної мінути біднота пробудилась зі сну і тисячами здержала свої руки від праці і показала світови, що і вона стає до завзятої боротьби за своє краще житє.

Пани перелякались і били в телеграми до державних властий, що їх двори в поломінях і що панська кров тече потоками!

В одну мить державний уряд став панам до помочі зі всіма своїми узброєними силами. Галицькі страйкуючі села сейчас зачинили ся від баталіонів війська і заблищали ся від жовнірських та жандармських багнетів, щоби поарештувати селян, бо вони бунтують ся і то безпідставно! Здавало ся тоді, що кождої хвилі українськими селами кров потече потоками і що земля покриєть ся селянськими трупами.

І сотками людий, закованих в ланци, гнали жандарми по 20 миль до вязниці. Полялась невинна кров. Кіннота гра сувала по грудях народа, не зважаючи на сльози материй і дітий.

Всеж таки страйк був виграний і селяни здобули бодай в части те, о що бороли ся.

Колиж нині, по двайцятьох роках, глянемо на українське село Східної Галичини, то замість лучшого, все перевернулось до гори ногами в гірше і народ там жиє не ліпше, як жили наші предки перед 150-ма роками. Якаж сему причина?

По здобутю рівного тайного і безпосередного права голосованя до австрійського парляменту — народ післав туди своїх заступників, котрі обіцяли боронити народне і тільки народне добро. А щож вони зробили, коли дістались в парлямент? Чи стояли вони там за добром народним? Ні, тисячу разів ні! Вони пішли на службу правительству і пасли ся коло правительственного жолуба, а народ дурили, що вони галасували підчас обструкції в труби і инші інструменти. Ті то наші "народні" заступники толосували завше за новими державними тягарами. Вони ухвалювали міліонові суми на хрест Боснії та Герцеґовини, на воєнні кораблі, військо, жандармерію і т. п. Проти сих тягарів "народні" заступники не виступали, бо вони знали, що на народ наложить ся податки і все буде гаразд! Вони знали тільки гавкати перед народом, коли їм голосів було потрібно, а опісля "здох пес". Словом всі націонал-демократичні посли були тільки льокаями пануючої кляси. Мало чим від нац.-дем. послів ріжнили ся і соціял-демократи, вони по собі полишили також дуже погане свідоцтво, як се показало ся в часи війни.

Замість діждати ся ліпших часів від своїх "народних" заступників, що засідали в австрійськім парляменті — народ діждав ся того, що в 1914 р., всі ті кулі і багнети, на котрі народ платив податки, були обернені в той самий народ, тим самим смертельним знарядем наш народ мордував своїх братів зза кордону (російських Українців) і робітників инших країв. В кінци, по сім роках війни, прийшло до того, що "наші", дуже високі політики-патріоти, між котрими не бракувало і соц.-дем., хоч би таких як Ганкевич, Безпалко або і самий кровавий Петлюра, (се передвоєнний соц.-демократ) — всі вони разом за польську ковбасу продали Східну Галичину польським панам і наш народ тепер лементує під польсько-шляхоцьким обцасом.

В часах війни.

В часах послідної світової війни, а головно по російській революції 1917 р., коли в Росії а за тим і на Україні на руїнах царської неволі повстала нова воля, Радянська Росія і Україна, а ще пізнійше, 1919 р., коли то звалила ся стара цісарська держава, а на її місце повстало кілька нових малих буржуазних "демократичних" републик — се був час, і то великий, що всі українські землі Східної Галичини, Буковини і Підкарпатської України мали бути прилучені до одної великої Радянської України, як би сему були не стали на перешкоді свої таки "рідні" запроданці. В 1920 р. в Східній Галичині була повстала радянська власть, але кровавий Петлюра і Петрушевич, антантські льокаї, запродали сей край Польщі. Червоні війська і селяни та робітники, змучені довголітною війною, не могли устояти проти світової реакції і тимчасово уступили з тих земель.

По 150 роках прилученя Галичини до Австрії та сама Австрія завалила ся перед трома роками геть з цісарською короною і троном, але український народ Галичини ще не визволив ся, він попав в ще гірше польсько-шляхоцьке ярмо, в якім стогнав перед 1772 р.

По 20-ох роках великого хліборобського страйку, в Галичині житє селян не поліпшило ся, а тисячі разів погіршило ся і він там жиє не краще, як за часів польської панщини перед 1772 р. Тепер нарід там не жиє а лише животіє. Польські тюрми переповнені десятками найкращих селян і робітників за те, що вони хотіли кращого житя для свого краю, за те, що много з тих вязнів бороли ся за радянську Польщу і радянську Галичину.

Та недалекий час той, коли панська Польща буде скасована, на її місце повстане нова селянсько-робітнича Польща. Недалекий і той час, коли Східна Галичина, Підкарпатська Україна і укр. землі Букрвини будуть прилучені до одної великої Радянської України. Час сей недалекий, він прийде завтра під селянсько-робітничим червоним прапором.

Час той недалекий, коли земля і всі її природні богацтва, що на ній і в ній, будуть належати не до панів, а спільно до всіх селян і всі селяни будуть спільно працювати на громадській роботі. Тоді не буде ані панів, ані "мужиків", ані "хлопів", а будуть тільки рівні діти нашої Матери Землиці, які на рівні будуть користувати ся її природними богацтвами і овочами своєї праці. А се станеть ся тоді, коли народні маси повстануть і силою оружя відберуть від своїх панів те, що вони силою оружя загорнули тепер і перед тисячами років. День порахунку вже наступив і завтра закінчить ся його процес. Селяни і робітники побідять, вони на руїнах старого світа збудують новий комуністичний світ; вони у своїй кровавій боротьбі здобудуть добро, щастє і волю для цілого людства.

Нехай жиє комуністичний світ!

Нехай жиє Радянська Галичина!

Нехай жиє Радянська Польща!

Нехай жиє диктатура пролетаріяту!

Ів. Гинда.

ХТО ВИЗВОЛИТЬ СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Теперішне положене населеня Східної Галичини страшне. Польська шляхта дістала від капіталістичних держав мандат заряджувати Сх. Галичиною. Вони, маючи в своїх руках владу, прилучили Сх. Галичину до Польщі. В той спосіб Сх. Галичина попала в страшну шляхоцьку неволю. Тюрми переповнені політичними вязнями, табори полонених та інтернованих повні жертв переслідуваня шляхоцької Польщі. Воєнні суди про державну зраду в повному розгоні своєї діяльности. Переслідуваня робітничо-комуністичного руху прибрали страшні форми. Свободи преси, зборів, товариств — ні сліду! Робітництву заборонено доходити своїх прав страйком. На селян накладаєть ся ріжні реквізиції.

І тому не диво, що такі страшні умовини суспільного економічного і політичного житя приневолюють кождого із нас призадуматись над усуненем їх. Бо саме призадумане не важна річ, а важне се, щоби їх змінити на краще. Галицька інтеліґенція, се ті, що самі вийшли з народу, і виходило-б, що вони вкажуть шлях і вихід працюючим масам до кращого майбутного, тимчасом видвигнули в останних часах клич самостійности Галичини і на більше їх не стати. Один з її представників, оперетковий диктатор Петрушевич, сидить за границею і робить в сій справі заходи в капіталістичних державах, а інтеліґенція вважає се за вистарчаюче під сю пору і вона жде допомоги від антанти, яка щойно недавно віддала Галичину шляхоцькій Польщі. Надіеть ся інтеліґенція на прихильність Англії. Та не вже-ж інтеліґенція не знає долі Ірляндії і кольоній, які стогнуть під ярмом англійської буржуазії?

Капіталістичні держави знають тільки свої інтереси і як що вони і обіцяють щонебудь, то не з прихильности до працюючих мас Сх. Галичини, а тому, що вони пізнали нездарність шляхоцької Польщі і переконали ся, що вона не є в силі спинити революцію, яку ведуть радянські републики з капіталістичними державами заходу. Антанта знає, що справдішною опорою її на сході була би реакційна Росія, та Росія тепер в руках селянських і робітничих рад. Антанта про Україну нічого не хоче знати, бо вона знає тільки єдину і неділиму Росію. І тому стараєть ся вона всіми способами здавити революцію, знівечити всі здобутки працюючих мас і тільки від часу до часу блисне її думка, чи би не створити зі Сх. Галичини основи для всіх контрреволюційних українських і не-українських сил для боротьби з Радянською Україною і Росією. Маєть ся на увазі Румунію, Польщу, Угорщину, Чехію. Арматного мяса мала би доставити Східна Галичина.

До такого додумала ся галицька інтеліґенція, і хоч сама вийшла зі селян та робітників, не має власного капіталу, але має буржуазну ідеольгію і тому хоче створити капіталістичну державу навіть при помочі чужого капіталу лише на те, щоби забезпечити для себе добре платні посади.

Се не є голословне твердженє. Придивім ся теперішній діяльности галицької інтеліґенції. За Австрії представники тої інтеліґенції були в наймах у цісаря, їх "праця" в перляменті все була тиха і мирна, вони ніколи не стояли в опозиції. Кому не відома діяльність "Союза Визволеня України" за австрійські гроші.

Та прийшов крах. Австрія впала і ми бачимо, що ті самі представники поставили ся рішучо негативно в справі самовільного перебраня влади у Сх. Галичині. Не хто самий, а Петрушевич задав питанє до Карла, що робити зі Сх. Галичиною, коли тут в Галичині була так звана українська влада вже три дні. Історія З.О.У.Н.Р. кождому звісна. Се був спектакль і одинокий свого роду скандал! Реформ не заведено ніяких. Змінено тільки написи, чорно-жовтий прапор змінено сино-жовтим. Земельного питаня не думало ся вирішувати, хоч се була найголовнійша справа. А де селяни самовільно відібрали землю, то "славні міністри" все ставали по стороні великих власників, по стороні тих самих, що тепер панують в Польщі.

Селянство і робітництво все таки повірило своїм зрадливим синам — інтеліґенції і крівавилось на фронті, вигаляючи зі Сх. Галичини польську шляхту, а тим самим більшість інтеліґенції фронтом мало, або й зовсім не цікавило ся, а в Станиславові, що був осередком урядів З.О.У.Н.Р., відбували ся оргії розпусти, яких не постидала-б ся буржуазія великих капіталістичих держав. А коли відтак на зїзді селянсько-робітничого союза вибрано представників до національної ради, то їх не принято в склад, хоч всякі збанкротовані лідери націонал-демократичної партії, яка тоді всі місця обставила своїми людьми, мали вступ, чи їх треба було в національній роботі, чи ні. Звісні є також нафтові операції Костя Левицького, який тепер веде дальше роботу разом з Петрушевичем, а їм безсоромно помагає "радикал" Осип Назарук.

Національна рада вела цілий час переговори з Польщею при помочи правдивих і неправдивих дипльоматів Антанти. За се, коли армія Галера витиснула У.Г.А. до Збруча і представники Радянської України пропонували тодішним українським дипльоматам допомогу в амуніції і в людях на умовах, що У.Г.А. усуне Петлюру і сотворить один фронт з большевиками проти Польщі, то вони амуніцію взяли і туж саму амуніцію звернули проти військ Радянської України. Долю галицької армії знаємо. Частина зрозуміла свій інтерес, перейшла до большевиків і до нині перебуває на Радянській Україні. А прочі вимерли або розбіли ся.

З того ясно виходить, що галицька інтеліґенція ніколи не йшла до лінії інтересів працюючих мас, вона ніколи не вірила в сили тих мас і ніколи не дбала про інтереси селянства та робітництва. Вона все орієнтувала ся на капіталістичні держави, бо там бачила свій власний інтерес. І тому не диво, що в її голові повстала концепція самостійности Галичини. Ми вже бачили зразок самостійности і знаємо причини і мотиви сього стремлїня. Представники сеї інтеліґенції служили колись вірно австрійським міністрам, а тепер і самим захотіло ся стати міністрами. От тут і лежить тайна самостійної Галичини. Того рода самостійність Галичини не лежить в інтересі ні селянства, ні робітництва, бо як ми вже висше сказали, інтеліґенція хоче капіталістичної держави (не входимо вже тут, чи Сх. Галичина може взагалі істнувати як самостійна держава), в якій селяни і робітники все одно будуть визискувані. Капітал є інтернаціональний, і він знає одно: визиск. А робітникови і селянинови все одно, хто його буде визискувати, чи свої, чи чужі. Діставши навіть самостійність, ми опинили-б ся на тім самім становищі, що за Австрії, а тепер за Польщі. Перемальовано-б шільди і самостійність на тому-б і скінчила ся.

До того розвій подій на Заході прямує иншим шляхом, як собі бажає галицька інтеліґенція. Пригадаю лише зїзд французьких соціялістів в Турі, де більшість заявила ся за Комуністичним Інтернаціоналом і робітничі заворушеня в инших капіталістичних державах. В Англії і Америці панує економічна кріза. З того бачимо, що концепція Петрушевича мертва.

По великій імперіялістичній війні соціяльна революція неминуча. І вона поширюєть ся. Соціяльна революція в цілім світі — се клич усього революційного робітництва і селянства. Соціяльна революція веде до диктатури пролетаріяту і здійснює мрії працюючих мас. На прапорах соціяльної революції написано: нове житє, яке в першу чергу має дати всій суспільности економічну рівність. Соціяльна революція принесе нам і національне визволенє. Вона визволить нас також від шляхоцької Польщі.

Одначе нам треба тямити, що визволене працюючих мас від капіталістичного визиску і гнету, се діло самих працюючих мас. І тому ми не сміємо бути тільки пасивними свідками, тоді, як Червона армія Радянської України і Росії крівавить ся в нашій обороні. Бо така пасивність — се зрада революції і своїх власних інтересів.

Нашим стремлінєм є — рознести і розбити і знищити шляхоцьку Польщу, але не на те, щоби передати владу Петрушевичам і скомпромітованій інтеліґенції, а на те, щоби перебрати владу в свої руки і тим способом здобути собі справдішнє визволенє.

Ми мусимо рішучо поборювати ту брехню і облуду, яку ширить в своїм власнім інтересі галицька інтеліґенція в своїх орґанах. Ми зі своєї сторони мусимо поширювати клясову свідомість і революційні ідеї серед неосвідомленого селянства і робітництва і доказати, що не в нашому інтересі лежить облудно придумана "самостійність" Східної Галичини, яка в дійсности була-б кольонією бідих Негрів, на сино-жовтому помальованю.

Нашою метою є: знищити шляхоцьку Польщу, галицьку інтеліґенцію зробити нешкідливою, а владу перебрати в свої руки. Ми мусимо, коли бажаємо собі добра і визволеня, злучити ся з Радянською Україною, то є з селянами і робітниками, які такі-ж Українці як і ми, та вони свідоміші від нас. Вони своє зробили. Вони прогнали від себе визискувачів, а вся влада в їх руках, то є в руках селянських і робітничих рад.

Лев Радянський.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

одиноку українську робітничу ґазету в Галичині

"ЗЕМЛЮ І ВОЛЮ"

Виходить раз на тиждень.

Передплата для Канади і Злуч. Держав $2.00 річно.

Гроші посилати в реґістрованім листі на адресу:

"ZEMLIA I WOLIA",
Lwiw (Lemberg),
ul. Ruska 3, East Galicia.

РОБІТНИКИ СПІШАТЬ НА ПОМІЧ "У. Р. ВІСТЯМ"

Детройт, Міш.

На поклик т. І. Погорільця складаю $5.00 на пресовий фонд "У.Р.В." і при сій нагоді закликаю до зложеня такої суми слідуючих товаришів:

В Віндзор, Онт.: В. Гаджаса, С. Кавулю.

В Торолд, Онт.: В. Коростеля, Янка Татарнюка.

В Бруклин, Н. Й.: С. Заплацінського.

В Детройт, Міш.: М. Ґелича.

В Кіченер, Онт.: Н. Червінського.

Сподіюсь, що товариші зрозуміють критичне положенє нашої часописи "У.Р.В." і зложать свої датки та викличуть инших товаришів.

Хай живе наш провідник "Укр. Роб. Вісти".

Т. Гайовський.

Гардевіл, Алта.

На заклик т. В. Лазарука складаю на пресовий фонд "У. Р.В." $5.00 і так само посилаю $4.00 на передплату "У.Р.В." помимо того, що моя передплата ще не скінчилась. Рівночасно взиваю зложити на сю ціль по $5.00 слідуючих товаришів:

В Гардевил, Алта.: Дм. Пашківського, Василя Левіцького, Теодора Кошелика, Василя Ластівку.

В Колгорст, Алта.: Василя Чоботара.

В Дізерлийс, Алта.: Нестора Пашківського.

Ілія Макаренко.

Колгорст, Алта.

На зазив т. Я. Мойсюка з Келґари складаю на пресовий фонд "У.Р.В." $5.00 і закликаю зложити по $5.00 на нашу часопись слідуючих товаришів:

В Келґари, Алта.: І. Горгіцу.

В Едмонтон, Алта.: І. Ковальського, В. Гаврися, П. Кифорука, В. Гнидку, І. К. Лупула, С. Васкана і М. Червеня.

В Беверлей, Алта.: М. Самотюка, і М. Демчука.

Не тому, товариші, складаю жертву на нашу часопись, що мене викликано, а тому, що се мій обовязок супроти моєї ґазети. Я вірю, що як коло мене так і коло всіх товаришів прикрі обставини, але се не оправдує нас не помочи нашій робітничій ґазеті. Клясовий інтерес, клясова справа повинна бути першою понад все.

В. Несторук.

Гардевил, Алта.

На поклик т. Гр. Михайловського сповняю свій пролетарський обовязок і складаю на прес. фонд "Укр. Роб. Вістий" $5.00. Не думаю викликати других товаришів, бо вірю, що кождий робітник, який признає клясову боротьбу, не обмине своєї часописи, щоби не прийти її з помочию в часі, коли вона потребує тої помочі.

Нехай живе робітнича преса!

Нехай жиють "Укр. Роб. Вісти."

С. Кучурян.

Мішел, Б. К.

На заклик т. Л. Кулинія з Корбін, Б. К., посилаю $5.00 на пресовий фонд для "Укр. Роб. Вістий" і закликаю зложити таку саму суму т. Ф. Андрійчука з Мішел, Б. К., бо фінансова поміч під теперішну пору дуже потрібна для "Укр. Роб. Вістий". Так само відзиваю ся до всіх свідомих українських робітників, щоби поспішили як найскорще з помочию нашій часописи.

Т. Шлемко.

Тіммінс, Онт.

На поклик т. Д. Угрина складаю $5.00 як жертву на дальше істнованє нашої часописі "У.Р.В." і рівнож закликаю до зложеня такої самої суми слідуючих товаришів в Тіммінс, Онт.: М. Бойчука, Ф. Пясковського, Д. Юрійчука.

Вірю, що згадані товариші відізвуть сж на мій поклик і сповнять свій обовязок.

Хай жиють "У.Р.В."!

Н. Сливчук.

Кенмор, Алта.

На поклик т. Григорія Кіземи складаю $5.00 на пресовий фонд "У.Р.В." і закликаю до зложеня такої самої суми слідуючих товаришів:

В Кенмор, Алта.: Митра Петращука, Д. Кіріячука, Николая Ілюка.

В Калеленд, Алта.: Діза Івасюка.

В Форт Кю Апел, Саск.: Спірідона Івасюка.

В Москов, Саск.: Михайла Кирилюка.

Товариші! Чорна сотня тішить ся аж не знає що має робити, що "Укр. Робітничі Вісти" кличуть о поміч і думає, що наша робітнича часопись загине. Але свідомі робітники розуміють прийти на поміч своїй часописі в критичнім положеню.

Так, свідомі робітники і робітниці розуміють, що їм не брати до рук якоїсь брудної шмати, яка стоїть по стороні капіталістичної кляси, щоби засліплювати працюючий народ. Ми не пожалуємо своїх центів і труду і покажемо чорній сотні, що ми ділами а не словами поможемо на дальше жити нашій часописі. То-ж до діла, товариші. Не щадіть своїх "московських рублів"!

Нехай жиють "Укр. Робітничі Вісти"!

Степан Драпака.

Лускар Колієрс, Алта.

Прочитавши вістку про критичне фінансове положенє "Укр. Роб. Вістий" і вважаючи своїм робітничим обовязком помочи своїй часописі, я посилаю $10.00, т. є. $4.00 на передплату і $6.00 на пресовий фонд. Так само закликаю зложити на сю ціль по $5.00 слідуючих товаришів:

В Лускар Колієрс, Алта.: Василя Лехняка, Ф. Василика. Івана Піліховського, Сандика Піліховського, Івана Орлеського, Николу Проскурняка, Кондрата Рудика і Гната Шляхтича.

В Меркол, Алта.: Івана Придку.

Вірю, що покликані товариші розуміють що таке робітнича часопись і яке її значінє в клясовій боротьбі і длятого прийдуть з помочю "Укр. Роб. Вістям".

Василь Піліховський.

Натал, Б. К.

На зазив т. Я. Мойсюка і других товаришів складаю $5.00 на пресовий фонд "Укр. Роб. Вістий" і закликаю до зложеня такої суми слідуючих товаришів:

В Тейбер, Алта.: С. Берлада, П. Кізему, І. Зеленка.

В Летбридж, Алта.: Н. Станковського.

Д. Кейван.

Форт Виліям, Онт.

Не чекаючи аж хтось мене викличе, щоби дати поміч нашій так дорогій часописі, я зголошую ся сам, складаю $5.00 на пресовий фонд і закликаю зложити таку саму суму слідуючих товаришів в Форт Виліям, Онт.: Н. Демкова, П. Конопського, М. Чорного, Т. Гусака.

В. Стельмах.

Вінніпеґ, Ман.

На поклик тов. Бобовського складаю $3.00 на пресовий фонд "Укр. Роб. Вістий" і закликаю зложити по $3.00 слідуючих товаришів в Вінніпеґу: Данила Кравчука, Гаврила Голуба, Степана Яблонського, Степана Гнидюка, Леонтія Шевчука, Николу Братковського, Ф. Полевого.

Е. Поліщук.

Келґари, Алта.

На зазив товаришів з "У.Р.В.", що наша часопись находить ся в критичнім фінансовім положеню, сповняю свій пролетарський обовязок залучаючи $5.00 на пресовий фонд і взиваю всіх свідомих робітників поспішити з помочию свому борцеви за робітничі справи.

М. Романів.